

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. II. De excellentiis & miraculis, quæ fides dictat, nobis de hoc sanctissimo & diuino sacramento credenda esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

& nostram, & facile erit animaduertere, quanto maiore nos stupore teneri conueniat, quod non horreat pectus intrare peccatoris.

CAPVT II.

De excellentiis & miraculis, quae fides dicat, nobis de hoc sanctissimo & diuino Sacramento credenda esse.

MIRANDA plurima docet Catholica fides, quae consecrationis verba hic operantur. Primum est, nobis esse credendum, simulatque sacerdos consecrationis verba super hostia protulerit, ibi verum esse Christi seruatoris nostri corpus, idem illud, quod ex purissimis sanctissime virginis visceribus natum est, idemque illud, quod in cruce suffixum, resurrexit, idemque illud, quod iam ad Dei Patris dextram sedet. Et simulatque sacerdos consecrationis verba super calicem protulerit, illic verum & preciosum esse Christi sanguinem. Et quamuis centum Missarum millia in tota Ecclesia dicantur, illo ipso momento, quo sacerdos verba consecrationis absoluit, hanc admirandam Deus conuersionem operatur, & in earum singulis realiter & vere est seruatoris nostri corpus & sanguis, hic consumitur, illic vero consecratur, & vbiq; vnus & idem est.

Secundum admirabile hic credendum est, post consecrationis verba ibi nec panem nec vinum manere; quamuis visui, tactui, gustui, & olfactui contrarium videatur, fides enim id negat. Dicebat patriarcha Isaac filio suo Iacob, dum ille caprarum pellibus manus obduxerat, ut fratris similis asset ad benedictionem & primogenituram obtinendam: *vox quidem, vox Iacob est, sed manus, manus sunt Esau.* Eodem modo & hic, quod manibus tangitur, & sensibus percipitur, panis & vinum videtur; sed vox fidei est. *Auditus*

autem per verbum fidei: hic aliud dicitur. *Praestat fides supplementum sensuum defectui.* Et in Manna, huius sacramenti vmbra & figura idem erat inuenite, non omnia sapiebat, perdicem sapiebat, & perdicem non erat, piscem sapiebat, & piscem non erat: Eodem modo & diuinum hoc manna, panem sapit, & panis non est, vinum sapit, & vinum non est. In aliis Sacramentis vna materia in aliam non vertitur, vt in Baptismo aqua, remanet aqua, & in Confirmatione & extremam unctione oleum, permanet oleum, in hoc vero Sacramento materia mutatur. sic vt, quod panis videtur, panis non sit, & quod vinum, vinum non sit, sed panis substantia in verum Christi seruatoris nostri corpus vertitur, & vini substantia, in preciosum eius sanguinem. Optime S. Ambrosius ait. Qui aliquid ex nihilo facere potuit, creando caelum & terram, qui in instantur multo magis vnum ex alio facere, & vna substantiam in aliam mutare poterit. Preterea videre est panem, quem quotidie edimus, breui tempore per caloris naturalis virtutem in carnem mutari, multo magis omnipotentis Dei virtus in momento poterit hanc admirabilem versionem efficere. Et vt vno miraculo aliud doceatur: plus est, Deum se hominem fecisse, Deum manentem, quam panem, desinentem esse panem, carnem fieri. Eadem ergo diuina virtute, qua Deus homo factus est, panis & vinum in Christi corpus & sanguinem conuertantur. *Quia non est impossibile apud Deum omne verbum, vt dicebat angelus Gabriel sanctissime virgini.*

Tertio, particulare quid in hac conuersione est, quod eadem non fiat eodem modo, vt naturales conuersiones, in quibus vna re in alteram conuersa, aliquid substantiae mutatae manet, haec materia eadem est, sed tantum forma mutatur, vt dum terra in argentum, & aqua in cristallum mutatur. Fitque vt dum ex particula luti vel cerae, subinde equum, subinde leonem effingis. Sed in admirabili hac conuersione post consecrationem, in hostia nihil substantiae panis remanet, & in calice nihil substantiae vini, nec materiae nec formae.

Amb. de huius qui instantur minist. c. 9.

Hanc conuersionem non fieri modo naturalis.

sed tota panis substantia in totum Christi corpus, & tota vini substantia in preciosum sanguinem conuertitur Ideoq; valde conuenienter & proprie Ecclesia (vt ait Concilium Tridentinum) ad totalem hęc conuersionem significandam vtitur hoc vocabulo Transubstantiationis, quod indicat vnus substantiæ in aliam mutationem. Vt enim naturalis generatio proprie dicitur Transformatio, quod in ea forma mutetur; eodem modo in hoc sacramento, in quo quia tota panis & vini substantia in totam corporis & sanguinis Christi substantiam vertitur, bono iure Transubstantiatio dicitur.

Sic vt in hoc sacramento nihil substantiæ panis & vini remaneat, sed solum color, sapor, odor, & alia panis & vini accidentia, quæ species sacramentales dicuntur.

Est & aliud mirandum quod in hoc sacramento elucet, quod accidentia hęc ibi sunt, & tamen in substantia & subiecto nullo sunt, quia nuius accidentibus proprium sit, simul cum substantia esse, & eidem inhærere, vt in tota philosophia docetur. Certum enim est albedinem per se subsistere non posse, sed solum, simul & in aliqua substantia, vt & sapor & odor. Hic vero præter omnem ordinem naturalem, eadem panis & vini accidentia supernaturaliter subsistunt, quasi per se & in aere sustententur: nam panis & vini substantia ibi amplius non est, vt iam diximus. Et in Christi corpore & sanguine, quæ illi succedunt, hęc accidentia esse non possunt, hincque ea Deus per se sustentat continuo miraculo.

Insuper credendum in hoc sacramento sub speciebus & accidentibus rebus panis, non solum Christi corpus esse, sed totum Christum, verum Deum & verum hominem, vt in cælo est. Tali modo, vt in hostia simul cum corpore etiam sit Christi Domini nostri sanguine & sanctissima anima & diuinitas. Eodem & in calice sub vini speciebus non solum est Christi sanguis, sed & corpus, & anima & diuinitas. Sed animaduertunt Theologi, omnia

hęc ibi non esse eodem modo & ratione, sed aliqua hic esse consecrationis verborum virtute & efficacia, & alia via concomitantia & consecutionis. Hoc in sacramento esse dicitur ex verborum virtute & efficacia, quod ipse verborum forma, consecrationis virtute & energia, significatur & declaratur: hocque modo in hostia nihil aliud est, quam corpus Christi, nec in calice aliud, quam sanguis. Verba enim hoc faciunt, quod significant, hocque illud solum est, quod significant: Hic est sanguis meus. Illud vero dicitur esse via concomitantia seu consecutionis, quod simul cum eo est, quod explicatur & verbis declaratur. Et quod ad Christi corpus, non iam hoc solum est sed simul cum sanguine, & cum anima, & cum diuinitate, idcirco omnia hęc etiam in hostia sunt. Et quia iam etiam sanguis non est solus, sed simul cum corpore, cum anima & cum diuinitate; etiam omnia hęc in calice sunt. Dum enim aliqua ita inter se coniuncta sunt, vbi vnus est, & alterum esse necesse est. Et hinc facile intelligere erit, quod dicant Theologi, si S. Petrus hoc triduo, quo Christus in sepulchro fuit consecrasset, animam Christi in hoc sacramento non futuram fuisse, quod tunc corpori coniuncta non esset, sed solum corpus mortuum, vt in sepulchro erat, quamuis cum diuinitate vnitam, quæ illud nunquam relinquit. Eodem modo dum Christus die Cœnæ consecrasset, erat in sacramento Christus seruator noster, verus Deus & verus homo, quamuis passibilis & mortalis, vt tunc temporis erat. Sed iam in sacramento est viuus, gloriosus, à mortuis resuscitatus, immortalis & impassibilis, vt in cælis est.

Quamuis vero hoc se ita habeat, quod in hostia sanguis, & in calice corpus Christi Domini nostri sit, tamen conueniebat duas has distinctas consecrationes fieri vnquamque per se, vt sic magis ad viuum exprimeretur Christi passio, in qua sanguis à corpore seiunctus fuit. Idque causa est, quod huius mentio in eadem sanguinis consecratione fiat: *Qui pro vobis*

Concilium Tridentinum. sess. 13. de sanctiss. Eucharistia sacram. c. 4.

4. Accidentia hic esse sine subiecto.

5. Hic sub speciebus esse totum Christum, vt in cælo est.

pro multis effundatur. Præterea, quod hoc sacramentum institutum sit, ad nutriendum & sustentandam animas nostras, idcirco necesse fuit illud non solum in cibo, sed & in potu institui, quod perfectum corporis nutrimentum in his duobus consistit, vnum tamen hinc erui potest, ad eorum, qui sacerdotes non sunt, consolationem, quod quamuis sub dabis speciebus non communicant, vt illi qui Missam celebrant, sed tantum sub panis specie, ob multas & grauissimas rationes quas hic habuit Ecclesia, tamen hostiam recipientes, Christi corpus recipiunt simul & sanguinem animam & diuinitatem, nam integer & perfectus est sub singulis speciebus. Et dicunt Sancti & Theologi tantum illos gratiam recipere quantum Sacerdotes, qui sub vtraque specie communicant, si tam dispositi, quam hi, accedant. S. Hilarius ait, vt in mauna, quod huius sanctissimi sacramenti figura fuit, nec ille qui plus colligebat, pl⁹ inueniebat, nec ille qui min⁹, minus habebat, vt ficer textus ait; eodem modo & in hoc Sacramento, nec ille, qui sub vtraque specie panis & vini, ideo plus recipit, nec ille qui tantum sub panis specie, ideo minus recipit, sed omnes huic sunt æquales.

Aliud vero magnum in hoc sanctissimo Sacramento miraculum est, quod Christus non solum integer est in tota hostia, & in toto calice, sed & in qualibet parte hostiæ & singulis vini speciei gutti, & particulis: tam integer est Christus, vt in tota est hostia, & tam integer, q̄ est in cælo, quantumlibet parua & minuta sit particula, vt ex ipso Euangelio colligere est, nam Christus non consecrauit singulas buccellas & partes, quibus communicabant Apostoli, sed semel tantam panis quantitatem consecrauit, quæ diuisa singulis communicandis sufficeret. Ideoque de calice expressè dicitur in Euangelio, quod Christus discipulis suis dedit dicens: *Accipite & diuidite inter vos.* Et non solum cum separatur & diuiditur hostia vel calix, sed etiam antequam diuidatur, est Christi corpus totum in tota hostia, & totum &

integrum in tota specie vini, & totum ac integrum in qualibet eius parte. Aliqua in rerum natura sunt exempla & similitudines, quæ hic nobis aliquid lucis addere possunt. Nam & anima nostra tota est in toto corpore & tota in qualibet eius parte: & vox, quam exprimo, (quæ est similitudo à D. Augustino allata) tota est in tuis auribus, & tota in auribus singulorum. Et si speculum intueare, videbis in eorum tam tuam figuram, quamuis paruum speculum sit, & te multo minus: & si speculum in multas particulas diuiseris, in singulis etiam partibus figuram tuam videbis, vt in toto speculo videbas. Huiusmodi & similia à Doctoribus & Sanctis exempla & similitudines adferuntur, vt hæc mysteria exponantur, quamuis nullum sit quod in omnib. simile sit, quamuis rem adiuent & aliquid lucis addant.

Hocque aliud est mysterium, quod quando hostia vel calix diuiditur & separatur, sola panis & vini accidentia diuiduntur & separantur, Christus vero non diuiditur nec separatur, sed integer manet in qualibet, etiam minima particula. Similiter & dum hostiam mandis, non Christum mandis nec frangis. Ait S. Hieronymus: *O humanorum illusio sensuum! franguntur illa, quæ humanis sensibus in te videntur accidentia: & tamen nec corrumpis nec frangeris: te dentes videntur masticare, velut panem materiale, & tamen nunquam masticaris perfectus & integer sub qualibet quantumcunque minima contineris particula, & te integer accipimus.* Ideoque canit Ecclesia: *A surante non concisus, non confractus, non diuisus, integer accipitur.* Nulla rei fit scissura, signi tantum fit fractura. Contrarium hic nobis, quam in aliis conuiujs, accidit, in quibus cibum non quadras nec vasa scindis, sed in diuina hac mensa non ita fit quadra & vas, quæ sunt accidentia, scinduntur, & manent inter cibum & substantiam. Et alius in mensa cibum sed non quadras & vasa comedis, sed in suprema hac mensa cibum edimus, qui tam solidus est, vt cum illo quadram edamus.

Modus quo Christus in Eucharistia præsens est exemplis & similibus illustratur.

Augustinus

Hier. tom. 4. p. 35. & apud Euseb.

Omnia hæc, quæ fides docet, nobis iam ad credendum & venerandum sufficere debent, neo curiose illa scrutari, & semper illi D. Augustini fundamento innitendum: *Demus aliquid Deum posse, quod nos fateamur illud inuestigare non posse.* Hoc primum principium statuendum, Deum plus posse, quam nos possumus capere. Nam ut Sancti aiunt, magna Dei opera non essent, si nostra illa ratio & intellectus capere & comprehendere possit, ideoque fidei meritum est, credere quod non videmus. Præterea speciale quid in hoc sanctissimo est sacramento, quod in aliis fidei mysteriis non reperitur: in aliis enim credimus quod non videmus, quod valde laudandum: *Beati, qui non viderunt & crediderunt:* sed hic non solum credendum, quod non videmus, sed & contrarium eius, quod videmus. Secundum enim sensus nostros videtur ibi panis & vinum esse, & tamen credendum ea ibi non esse. Fides quam de hoc mysterio habemus, similis ei est, quam Abraham habuit quæ tam à S. Paulo Apostolo extollitur. *Qui contra spem in spem credidit.* Spes supernaturalis, naturalem diffidentiam superat quam oculi videbant. Credebatur enim & sperabat se filium habiturum, quamvis contrarium naturalis spes dicitaret, nam secundum naturam habere non poterat, quod & ipse & vxor ad multam senectutem peruenissent, & post dum velleret filium secundum Dei mandatum offerre, sperabat Deum promissionem suam implerurum, quam fecerat, quod in eo semen eius multiplicaret. Eodem modo & in hoc diuino sacramento contrarium credimus, quam sensus nobis dicitant, ideoque magni meriti est, quod hic creditur. Dicebat Deus populo suo: *Mane panem comedetis, & vespere vobis carnes dabo.* Mane vita hæc est, dat se nobis Deus sub panis & vini specie: adueniente vero vespere, quo gloria significatur, Christi carnem clare videre erit, quomodo & quæ ratione hic continetur, tunc velum scindetur, cortina voluentur, & clare facie ad faciem omnia hæc videbimus.

In prædictorum confirmationem multa authentica hic adferri possent miracula, nam huiusmodi plenæ sunt sanctorum historiae, sed vnum solum attulisse contentus ero, quod habetur in Chronicis ordinis S. Hieronymi. Religiosus quidam nomine F. Petrus de Cauanuelas, qui postea fuit Prior de Guadalupe, valde fuit impugnatus à tentationibus circa fidem, præsertim huius sanctissimi sacramenti, dictante cogitatione qui fieri possit, ut sanguis in hostia esset? & voluit illum Deus mirando quodam modo ab hac tentatione liberare: qui huiusmodi fuit Celebrante illo facium quodam die sabbati de B. Virgine, & consecratione peracta, cum se inclinaret vt diceret orationem hanc: *Supplices te rogemus;* videt nubem supernæ descendentem & totum altare tegentem, in quo sacris operabatur, tam modo vt ob nubis obscuritatem & caliginem nec hostiam nec calicem videre posset. Cumque hoc casu vehementer turbaretur, & maximo terrore corripereetur ob hæc, quæ videbat, Deo multis cum lacrymis supplicabat, vt hoc eum periculo erueret, & huius euenti causam aperiret. Illo plorante & perterrito paulatim nubes euauit, & altari iam omni caligine libero, & respiciendo videt sibi hostiam desesse, & calicem detectum & vacuum esse, nam & sanguis ipsi ablatus est. Et tantus illum inuadit timor & stupor, dum hæc videret, quod mortuo similis esset, & ad se rediens cepit maximo eum cordis dolore & copioso lachrymarum imbri iterum Deo & sanctissimæ eius Mariæ, cuius Missam celebrabat, supplicare, si quod accidisset, eius causa contigisset, & eum eo periculo, cui se expositum videbat, eriperent. Quo angore & agitato, vidit hostiam per aera in splendida patena positam descendere, & super calicem collocari, ex qua statim multæ sanguinis guttæ cooperant in calicem defluere tanta quantitate, quæ ante in calice fuerat. Sanguinis vero fluxu sistente cooperulum calici impostum, & hostia in eo altaris loco, quo ante posita erat. Sacerdos ostentans

Aug. tract. 12
super Ioan.

Fides Eucharistia non tantum superat sensum sed etiam contrariatur.
Ioan. 20. 29.

Rom. 4. 15.

Mat. 16. 12.

eens, quod tanta videret mysteria, & nesciens quid sibi agendum, vocem audiuit dicentem: Munere tuo fungere, & cela, quod vidisti. Et nunquam post hanc tentationem sensit, Acolytus vel minister, qui inseruiebat, nihil horum videbat, nec vocem at diebat, solum lachrymas Sacerdotis, & quod Missam plus solito produceret, animaduvertebat. Quæ omnia prædicta ei manu scripta in schedula fuerunt inuenta in eius generali confessione. Quod in secreti signum, quod ei videbatur, factum fuit.

CAPVT III.

Incipit agere de preparatione, quam excellentia & huius sanctissimi Sacramenti dignitas requirit.

Hanc eminentiam sanctissimum hoc Sacramentum supra omnia alia habet, quod hic realiter & vere est ipse Iesus Christus verus Deus & verus homo. Hinc omnium sacramentorum excellentissimum est, quodq; maximos in anima nostra gratias & effectus operatur. In aliis n. participes eius gratiæ, quæ illic communicatur, efficiuntur, sed in hoc ipsius gratiæ fontis participes efficiuntur. In aliis quasi ex riuis bibimus, qui ex fonte emanat, hic vero ex ipso fonte bibimus, accipimus n. ipsum Christum verum Deum & hominem. Hincque sacramentum hoc *Eucharistia* dicitur, quod hic omne bonum & gratiæ principium situm sit. Ideoque hoc ipse Dei filius datur, qui vere gratia & donum hominibus datur, pro incarnationis mysterio nominatur. Eandem ob causam per Antonomastiam Communio dicitur, secundum quod S. Lucas ait in actis Apostolorum de fidelibus: *Erant perseverantes in communicatione fractionis panis.* Accipientes enim hoc sacramentum participamus summo & maximo omnium bono, qui est Deus, & cum eo omnibus spiritualibus bonis & gratiis.

Rodriguez exercit. pars 2.

Nobis dando suum corpus & sanguinem nos participes reddit omnium thesaurorum, quos sancta carne sanguine precioso acquisiuit. Quamuis & communio dicat, qd fideles sibi inuicem vniant & coniungat, nam oēs vnū cibū & mensam accipientes, cōmunicamus & coniungimur, & vnū quid efficiuntur, saltem fide & religione, & quasi vnū corpus efficiuntur, secundū illud D Pauli: *vnus panis, vnū corpus, multi sumus, oēs qui de vno pane participamus.* Hincque est, quod S. August. dicat, Christum hoc Sacramentum ideo sub panis & vini speciebus instituisse, vt indicaret, quod vt panis ex multis tritici granis conficitur, q in vnū colliguntur, & vinum ex multis vuarū granis, eodem modo ex multis fidelibus, qui hoc sacramento communicant & participant, vnū fit corpus mysticum. S. Ioan. Damasc. hoc sacramentum comparat prunæ illi ignitæ, quæ vnus Seraphim labia Esaiæ prophete inuodauit, & oēs imperfectiones sustulit, Eodem modo (dicit) & cibus hic cælestis, quod diuinitati vnus sit, quæ ignis est consumens: *Deus non ster ignis consumens: omnes nostras imperfectiones & iniquitates consumit, & donis & Spiritu alibus replet bonis.* Denique Euangelicum illud conuiuium est, quo Deus iubet inuitatis dici: *Ecce prandium meum paratum, tauri mei & altitia occisa sunt, & omnia parata.* Quod dicit omnia parata indicat, nos in sacro hoc conuiuium omnia habere, quæ possunt desiderari. Idcirco Propheta de hoc cibo dicebat: *Parasti in dulcedine tua pauperi Deus.* Non explicat, quid hic paratum sit, tatum enim bonum, quod hic continetur, est, vt verbis exprimi nequeat. Hinc merito exclamat Ecclesia: *O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futura gloria nobis pignus datur.* Nomen hoc conuiuium lætitiæ & delectationem, abundantiam & saturitatem exprimit, quæ in eo sunt. O sacrum conuiuium in quo recolitur memoria passionis & amoris illius excessus, quo Deus nos profecutus est, & pro nobis se morti tradidit, & morti quidem crucis.

ii O sacrum